

ירושלים, כ"ו אב תשפ"ב
23 אוגוסט 2022

לכבוד
מנהלי בתי-ספר על-יסודיים ממי
מורי ורכזי מחשבת ישראל
מדריכי מחשבת ישראל

שלום רב,

חוזר מפמ"ר מחשבת ישראל בממלכת-י – תשפ"ג

שנת תשפ"ב שחלפה התאפיינה בניסיון חזרה ככל האפשר לשגרת לימודים סדירה. עם זאת, לא ניתן להתעלם מהשפעות הקורונה שליוו אתכם ואותנו במערכת החינוך: היעדרויות תלמידים בשל מחלת הקורונה, ניסיונות הסתגלות מחדש למסגרת הלימודים ואתגרים בתחום הלימודי הרגשי והחברתי. אני מודה לכולכם מראש על העבודה המסורה שלכם שאפשרה לצד ניסיון לימוד סדיר ומקצועי ככל הניתן, גם נתינת מענים לאתגרים השונים.

דווקא לאור השנתיים המורכבות שעברנו כולנו, היה לנו חשוב השנה להמשיך ולקיים את כל פעילויות ההעשרה הלמידה למורים ולתלמידים, ואף להרחיב אותן. ולפיכך שנת תשפ"ב עמדה בסימן מגוון עשיר של ימי עיון לתלמידים, שבבסיסם עמדו אפשרויות הבחירה, חשיפה ולימוד של מגוון נושאים חברתיים. ארבעה (!) ימי עיון התקיימו לתלמידים בשנת הלימודים תשפ"ב והתפרשו על פני מקומות גאוגרפים שונים, כך שיכלו לתת מענה לכל בית ספר שרצה להגיע עם תלמידיו:

יום עיון לשכבת י' נערך במוזיאון "אנו" החדש בתל אביב, בנושא "רבדים בזהות יהודית-ישראלית", ואיפשר למעל 200 תלמידים לבחור באחד מחמישה מסלולים שונים לבחירתם, ולעסוק בנושא הזהות שלהם, תוך לימוד בין-תחומי וחוייתי.

שני ימי עיון למגמות י"א-י"ב התקיימו השנה: האחד בחיפה, בנושא "קהילות", והשני בבאר שבע בנושא "מרכז ופריפריה", בשיתוף מכון "שיטים", וסה"כ השתתפו בהם כ-500 תלמידים. ימי העיון כללו סיורים לימודיים, סדנאות לימודיות בקבוצות מעורבות, והכרות וחשיפה לסוגיות מפתח בחברה הישראלית.

יום עיון ייחודי, בשיתוף מורי ותלמידי מחשבת ישראל בחמ"ד (חינוך ממלכתי-דתי), בנושא "זיכרון" התקיים בבית אביחי, ואפשר לימוד ושיח משותף בין תלמידי מחשבת ישראל בחמ"ד עם הממלכתי, בחיבור ללוח השנה הלאומי ולימי הזיכרון. יום עיון זה היווה חלק מהשתלמות משותפת עם מחשבת ישראל בחמ"ד, שנועדה לייצר שיח דיאלוגי ותכני עם מורי דעת משני המגזרים (הממ"ד והדת).

גם השנה, רוב תלמידי מגמת מחשבת ישראל בחרו לגשת **להיבחות החיצונית**, ואנו שמחים לראות כי על אף הקושי והמורכבות, הצלחתם, המורים, ללמד את תכנית הלימודים, מבלי לוותר על ההעמקה והדיון. תלמידים שבחרו לגשת למבחן פנימי ממיר בגרות חיצונית, עשו זאת ברובם על בסיס השאלון החיצוני, ובכך המשכנו לייצר סטנדרטיזציה ומקצועיות בתחום הדעת. אני מברכת את כולכם על עבודתכם המסורה, שנושאת פירות.

במהלך תשפ"ב התקיימו שבע השתלמויות שונות למורי מחשבת ישראל, שכולן התמלאו עד אפס מקום: השתלמות יח"ל מתקדמות ("שמונה פרקים לרמב"ם", "את שאהבה נפשי", "הטוב והרע בהגות היהודית"), השתלמות בנושא "חשיבה מסדר גבוה", השתלמות העשרה מקוונת בשיתוף מט"ח-גילוי וכיסוי במחשבת ישראל, השתלמות משותפת עם החמ"ד למורי מחשבת ישראל בשני המגזרים, השתלמות בין דתית-תרבותית סביב ארונות הספרים במגזרים השונים, והשתלמות גיוון דרכי הערכה ולמידה שכללה את הכנס השנתי שלנו, סיור לימודי ויום היערכות.

רובם של שיעורי ההשתלמויות שלנו שהתקיימו בזום גם הוקלטו והועלו לשימושכם [לאתר היוטיוב שלנו](#). אנו ממליצים לכם להמשיך ולהשתמש בהם.

ההשתלמות המסורתית שלנו בבית יציב נערכה כסדרה בתחילת חופשת הלימודים, והתמקדה הפעם, בעקבות הרפורמות המתקיימות במערכת החינוך, בנושא "מהפיכות בתולדות המחשבה היהודית ובתוכנית הלימודים", ובה חווינו כתמיד שלושה ימים מופלאים של לימוד, דיאלוג, חוויה ושהיה בצוותא.

יום היערכות, שנערך ב-24.8 במט"ח, איפשר לנו להיערך לקראת שנת תשפ"ג בצוותא, להיחשף למגוון כלים שיעשירו את ההוראה שלנו, לעבור סדנאות פתיחה ממוענות יחידות הלימוד השונות, ולבחון מסקנות מבגרות תשפ"ב. כל זאת תוך לימוד משותף והידוק יחסי קהילת מורי מחשבת ישראל.

אני מזכירה שוב כי בעקבות השיתוף והערבות ההדדית שבאו לידי ביטוי בסיוע אישי וקבוצתי [בקבוצת הווטסאפ שלנו "צו 8"](#), ישנם למעלה כ-30 סרטוני "קצרצרים לתלמידים" ו-24 שיעורים [מצולמים](#), שאפשרו למורים להעביר ולהנגיש את חומר הלימוד בצורה מתודולוגית ומעניינת, וניתן להמשיך ולשלב אותם גם בלימוד הסדיר.

המשך העלאת חומרי לימוד, מבחנים, עבודות וכלי הערכה חלופיים [לתיקיות משותפות](#) - לטובת כלל המורים, הוכיחו שוב שיש לנו תחום דעת שאין בלתו, ואני מזמינה אתכם להמשיך ולהעלות חומרים חדשים לטובת כולנו.

מוזמנים גם להצטרף לקבוצות הווטסאפ שלנו: הקבוצה השקטה שלנו למטרת הודעות ועדכונים- [קהילת מחשבת ישראל](#), והקבוצה המשתפת שלנו לצרכי התייעצות ושיתוף-[מחשבת ישראל משתפות גם](#), ולהיות מעודכנים באופן תדיר בכל הפעילויות שאנו מקיימים בתחום הדעת.

לקראת שנת הלימודים תשפ"ג

ימי עיון לתלמידים

גם בשנה הבאה, בשיתוף קרן פוזן, נמשיך לקיים את מסורת ימי העיון לתלמידים שלנו, המפגישה תלמידי מגמות מכל רחבי הארץ ליום שיא של מפגש, חשיפה ולימוד משותף. ימי העיון ממשיכים להוות צוהר חשוב להיכרות עם החברה הישראלית על גווניה השונים, ומציירים תשתית של לימוד וחוויה מעמיקה, לצד חיבור למציאות על מורכבותה.

יום העיון לתלמידי מחשבת ישראל בשכבת י': יתקיים במוזיאון "אנו" החדש (מוזיאון בית התפוצות לשעבר), ביום שני, ח' שבט תשפ"ג, ה-30/1/23, בנושא רבדים בזהות יהודית-ישראלית.

יום עיון למגמות מחשבת ישראל בשכבות יא-יב: יתקיים במרכז הארץ, ביום שני כ"ט שבט, 20.1.23. מיקום מדויק יפורסם בהמשך.

כמדי שנה כל ימי העיון יאפשרו בחירה של התלמידים במסלול ובנושא המעניין אותם, לצד לימוד וסדנאות משותפות עם תלמידי מגמות מבתי ספר שונים ומגוונים. פרטים ורישום לשני ימי העיון יפורסמו בהמשך.

אנו ממשיכים לייצר חיבורים בין מגמות ואוכלוסיות, ובשנה הבאה יתקיימו, מלבד ימי העיון, גם מפגש נוסף של תלמידי מחשבת ישראל בממלכת יחד תלמידי מחשבת ישראל מהחינוך הממלכתי דתי. בהמשך נפרסם את הפרטים ואנו מקווים שאתם ותלמידיכם תיהנו משלל אפשרויות הבחירה, המפגש וההיכרות, שכולי תקווה שיובילו לשיח דיאלוגי ומכבד לצד היכרות משמעותית עם החברה הישראלית, על גווניה.

כמדי שנה, גם השנה אמישך לבקר בבתי ספר ומגמות במחוזות שונים, כדי להכיר את השטח ולשמוע אתכם – המורים, הצוות, ההנהלה והתלמידים. ביקורים אלו, לצד ליווי של צוות המדריכים, ממחישים שוב עד לימוד משמעותי, ערכי וחוויתי לאין-ערוך.

אני מודה לכם מקרב לב על השנה שחלפה, ועל השנה הברוכה שתבוא, ושמחה על הקהילה שלנו.

צוות המדריכים ואני נמשיך, ניתן לכם מענה ונלווה אתכם בכל אשר תבקשו, גם באתגרים שעוד נכוונו לנו. בטוחה שנצליח ליצור, ללמד ולהפיק את המיטב, למרות הכל.

בברכת שנת לימודים טובה משמעותית ובריאה,

ליליה אשמן-זרחון
מפמ"ר מחשבת ישראל ממ"

תוכן החוזר:

1. ארגון הלמידה ודרכי ההערכה במחשבת ישראל ----- 5
 - א. תכנית להשכלה כללית: כיתה י' ----- 5
 - ב. כיתות י"א-י"ב: דרכי הלמידה וההיבחנות ----- 5
 - (1) תכנית הלימה לבחינת הבגרות החיצונית ----- 5
 - (2) הערכה פנימית של בית הספר ----- 7
 - 2.1 בחינות בגרות פנימיות (40% מהציון הכולל) ----- 7
 - 2.2 הערכה חלופית (30% מהציון הכולל) ----- 8
 - (3) טופס דווח ----- 9
 - (4) מבחנים ללקויי למידה ----- 9
 - (5) רישום למאגר מעריכים ----- 9

2. פיתוח מקצועי: השתלמויות, ימי עיון, סיור לימודי ----- 9
 - א. השתלמויות ----- 9
 - ב. ימי עיון למורים ----- 10
 - ג. סיור לימודי למורים ----- 10
 - ד. השתלמות בית יציב ----- 10

3. אתרי אינטרנט ----- 11
4. מדריכים ואנשי קשר ----- 11
5. נספח הנחיות כלליות במערכת החינוך ----- 12
 - תכנית הגפ"ן ----- 12
 - מערכת מצפן ----- 12
 - "הכוורת"-על יסודי ----- 13

1. ארגון הלמידה ודרכי ההערכה במחשבת ישראל

תכנית הלימודים במחשבת ישראל תמשיך לאפשר גמישות רבה בבחירת התכנים בכל יחידות הלימוד ובדרכי ההערכה המגוונות. יחסי ההערכה [על פי רפורמת הלמידה המשמעותית] הם: 30% בחינה חיצונית, 70% יחידות פנימיות הכוללות בחינות פנימיות (40%) והערכות חלופיות (30%).

שימו לב שהנחיות מסודרות לחלוקה של יחידות הלימוד על פי אחוזי היבחנות, התפרסמו באתר מפמ"ר. ההנחיות הוצגו גם ביום ההיערכות, והמדריכים ילוו אתכם ויוודאו שאכן ההנחיות מובנות ומיושמות בבתי הספר.

א. תכנית להשכלה כללית: כיתה י'

מחשבת ישראל כמבוא להשכלה כללית מפגישה את התלמידים עם רצף היצירה היהודית לדורותיה, ממחשבת המקרא ועד הגות בת זמננו. מבוא זה מקנה לתלמידים מושגים ומיומנויות יסוד מן המחשבה היהודית והכללית, מדגיש היבטים ערכיים ורלוונטיים לעולמם של התלמידים, ותורם לעיצוב זהותם כיהודים, כישראלים וכבני-אדם.

אנו מציעים ללמד את [שיעורי ההשכלה הכללית](#) במחשבת ישראל על פי ספרי הלימוד "ובחרת בחיים – ערך חיי אדם בתרבות ישראל" [אן](#) "מעגלי שייכות – זהות יהודית בעולם משתנה", [אן](#) ספר הלימוד "[להיות אדם](#)" שמוצע ללימוד במסגרת השכלה כללית (במידה ולא נלמד בשכבת ט', במסגרת "תרבות יהודית-ישראלית").

[באתר](#) תמצאו הצעות להוראת ספרים אלו ותכניות אחרות בהיקף של "מבוא להשכלה כללית".

ב. כיתות י"א-י"ב: דרכי הלמידה וההיבחנות

[מבנה תכנית הלימודים והחלוקה ליחידות השונות פורסם באתר, לנוחיתכם.](#)

תכנית הלימה לבחינת הבגרות החיצונית

כזכור, ניתן להיבחן בבחינה החיצונית בכיתות י"א או י"ב בהתאם להחלטת ביה"ס, על פי נושא הבחינה ומוכנות התלמידים.

הבחינה החיצונית (30%) תהיה על [אחד](#) משלושת הנושאים הבאים:

שמונה פרקים לרמב"ם

או את שאהבה נפשי – אהבה וזוגיות במחשבת ישראל

או הטוב והרע בהגות היהודית

לכל אחד משלושת הנושאים נכתבה תכנית הלימה הכוללת את פירוט הנושאים שהם חובה לבחינה, לצד מספר השעות המומלץ והמלצות דידקטיות למורים. תכנית ההלימה תשפ"ג פורסמה [בתיקנות המשותפות](#) שלנו, מפורסמת [באתר המפמ"ר](#) ונשלחה גם ברשימת התפוצה, לקראת תחילת שנת הלימודים.

בפתח תכנית ההלימה תשפ"ג תמצאו את **מבנה בחינת הבגרות** (חלוקת השאלות, אפשרויות הבחירה והניקוד). נמשיך בשילוב שאלות מקדמות חשיבה, וכן שאלות עמ"ר (ערכים, מעורבות, רלוונטיות).

שימו לב שהחל מהשנה אנו חוזרים למתכונת ההיבחנות שלפני הקורונה: **הגבר היצוני לכלל מקצועות הבחירה (מתלמידי י"א תשפ"ג ואילך)**.

התלמידים ישיבו לשאלות באחד החלקים בלבד, בהתאם לנושא שלמדו לקראת הבחינה. (אין לערב עם נושאים אחרים, גם אם נלמדו במסגרת הערכה בית-ספרית).

בכל החלקים מבנה השאלון זהה:

פרק א: שאלה גדולות בזיקה לטקסט (הבנת הנקרא, ניתוח, השוואה, יישום): שאלה אחת מתוך שתיים (בחירת שלושה סעיפים מתוך ארבעה); $3 \times 11 \frac{1}{3}$ (סה"כ 34 נק')

פרק ב': שאלות הבנה ובקיאות שלוש שאלות מחמש (בכל שאלה 2 סעיפים); 22×3 (סה"כ 66 נק')

פרק ג': מושגים: שימו לב! חלק זה **ירד** גם בשנת הלימודים תשפ"ג - **ולא** יופיע בבגרות החיצונית לאור רצון להקל עליכם ועל התלמידים בחזרה לשיגרה. לקראת שנת תשפ"ד נושא זה יבחן מחדש.

כמו כן **חידשנו קמעא את תכנית ההלימה - שימו לב לשינויים.**

שאלות עמ"ר (ערכים מעורבות ורלוונטיות) - קידום החשיבה הרגש והערכים בלמידה בשנים הקודמות העמקנו את העיסוק בעמ"ר (ערך מעורבות ורלוונטיות) בלמידה, בהוראה ובהערכה. הדבר בא לידי ביטוי בפיתוח המקצועי, בשיח בכיתה, ובהכנסת כ-10 נקודות העוסקות בעמ"ר בבחינת הבגרות. גם בשנה זו נמשיך ונרחיב את השיח על המעורבות, הרלוונטיות והערכיות בתוך הלמידה ובהערכה. כמו כן, נמשיך לשאול את שאלות העמ"ר במבחני הבגרות בהיקף של כ-10 נקודות, שאלות העמ"ר בבגרות יכללו גם סעיפי ידע וערכים.

אנו מזכירים שעיקר מטרתנו היא הלמידה בכיתה, ושתשובה נכונה תהא רק תשובה המבוססת על ידע של תחום הדעת. בכדי ללמוד עוד על תפיסת העמ"ר ועל שאלות שנשאלו בבחינות הבגרות בתחומי הדעת השונים ראו **כאן**. לנוחיותכם צרפנו באתר **הצעות לשאלות עמ"ר** (כולל "שאלות קורונה" ושאלות עמ"ר עדכניות) ליחידות הלימוד השונות.

משך בחינת הבגרות: 2 שעות

בשל ההיקף של 30% (1.5 יח"ל) מתוך 5 היחידות, חיוני להקצות את **שעות ההוראה הנדרשות** (4.5 ש"ש).

(1) הערכה פנימית של בית הספר (סה"כ 70%)

כמידי שנה כל מורה מרכיב/ה את יחידות הלימוד המאושרות על פי תכנית הלימודים כפי שמופיעות באתר המפמ"ר. בחלק זה 30% הערכה חלופית, 40% בחינות פנימיות.
על מדריך מחשבת ישראל לאשר את התכנית הבית-ספרית בתחילת השנה.
יש לשמור את אקסל הציונים ואת המחווון - התיעוד של כלל מרכיבי ההערכה שעל פיהם נקבע הציון. כמו כן, על בית הספר לשמור מגוון של עבודות ברמות ביצוע שונות לצורכי בקרה ומשוב, כפי שיקבע ויפורסם בהמשך.

שימו לב להנחיות בנושא חלוקת אחוזי הציון במסגרת הציון הפנימי:

2.1 בחינות בגרות פנימיות (40% מהציון הכולל)

שתי בחינות בית ספריות (כל אחת על יח"ל נפרדת בהיקף של 20%), או **אחת משולבת** (על שני יח"ל **שונות**, בהיקף של 40%), יכתבו על ידי מורי המגמה, בהתאם לתכנית הלימודים שנלמדה בכיתה, ובכפוף לאישור המדריך המחוזי. כל שינוי מפורמט הערכה זה מחייב אישור מפמ"ר.

באתר תמצאו את מבנה הבחינה המחייב ואת החלוקה לשאלות נושא ושאלות טקסט. כמו כן **מאגר שאלות מורחב** שיצרנו עבורכם, (שממשיך ומתרחב), יסייע לכם, המורים, בכתיבת הבחינות. שימו לב כי בשליחת המבחנים לאישור לא יתקבלו שאלונים ללא מחוונים. רק לאחר קבלת הנוסח הסופי והמתוקן, יישלח לבית הספר **ספח אישור על הבחינה**. לאחר בדיקת הבחינות ישלח למשרד מדגם של מחברות בחינה. כל תכנית בית ספרית **תישלח** למדריך/ה **מראש** עם הרציונל ופירוט הטקסטים.

מועד ואופן הגשת הבחינה והמחווון

- א. **חוזר המפרט את נהלי הגשת ואישורי מבחני הבגרות הפנימיים** פורסם באתר, לנוחיותכם.
- ב. כאמור, התחדשו **מאגרי השאלות** ליחידות השונות ואתם מוזמנים להיעזר בהן לכתובת הבחינות.
- ג. כדי שנוכל להיערך כראוי לאישור הבחינות הבית ספריות נקבע המועד האחרון להגשת השאלונים והמחווונים ל- **15 בדצמבר 2021**. לא יתקבלו שאלונים ללא מחוונים. **המורים מתבקשים לעמוד בלוח הזמנים כדי להבטיח את אישור בחינתם**. את שאלון הבגרות לצד טופס המחווון יש לשלוח אל מדריך מחשבת ישראל באזורכם.
- ד. לאחר קבלת ההערות, על המורים לשלוח את הנוסח המתוקן של הבחינה והמחווון **תוך שבוע** (לעתים יש כמה סבבים של הערות). רק ה**נוסח המתוקן הסופי** הוא הנוסח המאושר לבחינה.
- ה. לאחר אישור המדריך/ה יישלחו השאלונים **לסיגלית אקלר**- האחראית על בחינות הבגרות הבית-ספריות (מחוזות צפון, חיפה, התיישבותי ודרום), או **לעפרה ליבוביץ גולדברג**- האחראית על בחינות הבגרות הבית ספריות (מחוזות מנח"י, ירושלים, תל אביב ומרכז).
ו. רק לאחר קבלת הנוסח הסופי והמתוקן, יישלח לבית הספר **ספח אישור על הבחינה**.

מדגמים

לאחר בדיקת הבחינות על ידי המורים, יישלחו המורים **מדגם** של מחברות בחינה **בצרוף השאלון**, **ציונים שנתיים וציונים סופיים** אל **טליה אפיק גרוסמן – מפמ"ר מחשבת ישראל**, משרד החינוך, רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים, חדר 302.

כמות המדגם: על כל עשרים תלמידים – שלש מחברות בחינה בהן: ציון גבוה, ציון בינוני, ציון נמוך. כמו כן יישלחו למשרד מדגמים של הערכות חלופיות (כולל ההנחיות והתהליך), כגון: דוחות סיור, עבודות חקר וכו'. **אנא הקפידו לעמוד בדרישות ובלוחות הזמנים כדי להבטיח הליך תקין, מסודר ויעיל.**

2.2 הערכה חלופית (30% מהציון הכולל)

ההערכה החלופית, שעשויה גם להיות חלק מתהליך למידה חוץ-כיתתי, תחולק בין שנתיים לימוד לפחות, וכפופה בליווי ובאישור המדריך הבית ספרי.

ניתן לבחור או לשלב בין:

- א. סיורים לימודיים (ראו פירוט בהמשך הסעיף)
- ב. עבודת חקר
- ג. תלקיט
- ד. פרויקט מתקשב
- ה. מיזם / פרויקט אישי או בית ספרי (בתי מדרש, מחשבת TED, ספוקן וורד ועוד)
- ו. תכניות ייחודיות בית-ספריות, כולל שילוב בין-תחומי (כגון אומנויות וקולנוע)

לאחר מחשבת ישראל מועלות דוגמאות והצעות ל**הערכה חלופית** ליחידות השונות, ואנו מציגים הצעות רבות לכך בימי העיון ובהשתלמויות השונות. מדריכי המקצוע ילוו את המורים ביצירת ובדיקת ההערכות החלופיות. להתייעצות והכוונה בנוגע לדרכי הערכה חלופית, חלוקתם לאורך השנים והתאמתם למגמה, פנו למדריכ/ה המלווה.

סיורים לימודיים:

ביחידות המתקדמות, ארבעה סיורים לימודיים מהווים חצי יחידת לימוד (10%). כל סיור כולל: הכנה לסיור, סיור, דו"ח לסיכום הסיור.

הסיורים הלימודיים במחשבת ישראל קשורים לאישים ולהוגים שפעלו בארץ ישראל, ליצירות [מארון הספרים היהודי] שהתחברו בארץ ישראל, לאירועי תרבות יהודית מכוננים, לתופעות רוחניות שהתרחשו בה ולסוגיות עיוניות שניתן להדגמן דרך הסיורים. בתי ספר רבים המשלבים סיורים לימודיים מדווחים על חוויה לימודית משמעותית המעשירה את לימודי מחשבת ישראל.

רצינות, מודלים ונהלים ראו באתר המפמ"ר – על **סיורים לימודיים**.

לרשותכם עומדת גם **תיקייה שיתופית בנושא סיורים לימודיים** שפתחנו עבורכם. בתיקייה תוכלו להתרשם מסיורים שונים שמורים תכננו והוציאו לפועל, כולל דפי הכנה וליווי לסיור וגם דף פרטי קשר והמלצות. אתם מוזמנים להעלות לתיקייה השיתופית גם רעיונות משלכם.

(1) טופס דיוח

הטופס עליו ידווחו כל ההערכות הבית ספריות (70% – שקלול של הערכות חלופיות ובחינות בית ספריות) הוא: 9588.
שימו לב, הדיווח יישלח לאגף הבחינות פעם אחת בלבד, אחרי שחושבו בו כל מרכיבי הציון הבית-ספרי המצטברים בכיתות י'-י"ב. מצגת להסבר דיווח על הציון תוכלו למצוא [בקישור הבא](#).

(2) מבחנים ללקויי למידה

מבחן הבגרות המותאם יכלול את כל חומר הלמידה של בחינת הבגרות.
ההתאמה תבוא לידי ביטוי בכך שתתאפשר בחירה מגוונת בין השאלות, כמפורט [באתר המפמ"ר](#).
אנא הקפידו לפנות במועד, כדי שנוכל להיענות לבקשות.

(3) רישום למאגר מעריכים

כדי להיחשב בוחן (שיכול להיות חתום על ציונים בית ספריים במסגרת ה-70%, וכן לבחון בעל פה בבחינה החיצונית) יש לעבור הליך אישור של אגף הבחינות. מי שטרם אושרו כבוחנים מתבקשים לעשות זאת בדחיפות, כדי למנוע בעיות בהמשך.

לביצוע ההרשמה למאגר יש להיכנס לכתובת: <http://experts.education.gov.il>

להלן כל הפרטים, והמסמכים הדרושים, בנושא הרישום.

2. פיתוח מקצועי: השתלמויות, ימי עיון, סיור לימודי

א. השתלמויות

בתשפ"ג נמשיך ונגוון את אפשרויות הפיתוח המקצועי כדי לאפשר לכלל המורים להשתתף ולהתמקצע. יתקיימו מספר השתלמויות - מתוקשבות ופנים אל פנים.
למותר להרחיב על חשיבות ההעמקה, ההתפתחות מקצועית, ושיתוף העמיתים להם אתם זוכים בהשתלמויות. מומלץ כי כל בית ספר ישלח במהלך שנת הלימודים לפחות מורה אחד להשתלמות מפמ"ר - פרסום מפורט ורישום להשתלמויות ישלחו בהמשך:

(1) לא רק מה מלמדים אלא גם איך מלמדים!?

השתלמות היברידית משלבת לימוד מרחוק ומפגשי פנים אל פנים – למורים חדשים וותיקים, בדגש על תיווך מתודולוגי ופדגוגי של תכנית הלימודים

אנו רואים חשיבות גדולה בהשתלמות זו, שתפנה את הזרקור אל אופן העברת הלימוד, בדגש על כלים מתודולוגיים ופדגוגיים שיתווכו את הלימוד בכיתה. המוקד יהיה הפעם לא רק הטקסטים אלא גם אופי דרכי העברה מגוונות ועשירות, בהתאמה לצרכי המשתלמים. ההשתלמות תתקיים בחלקה במפגשים פיזיים (בין היתר במפגשי סימולציה וחדשנות פדגוגית), וחלקה במפגשים סינכרוניים וא-סינכרוניים.

(2) השתלמות מתוקשבת – "מבוא לארון הספרים היהודי"

בשנת תשפ"ג נפתח השתלמות מתוקשבת חדשה – בנושא "ארון הספרים היהודי" שתעסוק בהכרות עם ארונות) הספרים היהודי, תכנים וטקסטים מכוננים, ודרכי העברה. ההשתלמות תיתן במה גם למורי התחום ולמשתתפי ההשתלמות.

מנחי ההשתלמות: [ד"ר אודי גבעון וד"ר עמית אלון](#)

(3) השתלמות מורים מובילים בנושא עמיות יהודית – בשיתוף מוזיאון "אנו" וקרן פוזן

השתלמות זו הינה פרי שיתוף פעולה בין מפמ"ר מחשבת ישראל, מפמ"ר תורה שבעל פה ומשפט עברי ומוזיאון "אנו-מוזיאון העם היהודי", בתמיכת קרן פוזן. ההשתלמות מציעה הזדמנות ייחודית להעמיק בנושא העמיות היהודית ולהרחיב את ההיכרות עם הסיפור היהודי, זאת לצד לקיחת חלק פעיל ויוזם בעיצוב הנושא כחלק מתחום הדעת ובאופני הטמעתו בתוכנית הלימודים. ההשתלמות תתקיים פיזית במוזיאון "אנו" בימי שני, אחת לחודש, ותכלול גם יום שיא מסכם בירושלים באסרו חג פסח.

כאמור, פרטים נוספים ורישום לכל ההשתלמויות יפורסמו בהמשך.

ב. ימי עיון למורים

כמדי שנה אנו מציעים מספר ימי עיון למורים:

הכנס השנתי של מורי מחשבת ישראל, יתקיים כמיטב המסורת בחופשת ל"ג בעומר, יום שלישי - י"ח אייר תשפ"ג, 9.5.23 בשעות הבוקר. פרטים נוספים ישלחו בקרבה למועד זה. יום היערכות לשנת הלימודים תשפ"ד יתקיים בשבוע האחרון של חודש אוגוסט 2023. תאריך מדויק יפורסם בהמשך.

ג. סיור לימודי למורים

כמו כל שנה נוביל סיור לימודי למורים שיהווה "מודלינג" לקיומם של סיורים לימודיים לתלמידים, במסגרת חצי היחידה, ויאפשר לנו לזקק יחד את המהות של "סיור מוצלח", על שלל יתרונותיו ואתגריו. תאריך ונושא לסיור הלימודי ישלחו בהמשך.

השתתפות במועדים הללו (היינו יום היערכות, הכנס השנתי, סיור לימודי והשלמה נוספת) תזכה בגמול השתלמות של 30 שעות.

ד. השתלמות בית יציב – קיץ תשפ"ג

השתלמות בית יציב, כהשתלמות של שלושה ימים ברצף, מאפשרת לימוד מעמיק ומשמעותי שאין לו תחליף. כמדי שנה ההשתלמות תתקיים בתחילת חופשת הקיץ, בסוף יוני. ההשתלמות תזכה את המורים בגמול של 30 שעות, ותהווה נדבך משמעותי וחוויתי ללימוד מעמיק. פרטים לקראת הקיץ.

3. אתרי אינטרנט

- למחשבת ישראל מספר ערוצים אינטרנטיים בהם ניתן למצוא חומר פדגוגי ודידקטי עשיר:
- [אתר המפמ"ר](#) שהוא הבמה לפרסום כל ההודעות, העדכונים, החידושים והיוזמות.
 - [קב' ווטסאפ שיתופית "צו 8" – לשימוש מקצועי ולשיח משותף](#) (להצטרפות לחצו על הקישור)
 - [תיקיות שיתופיות למורי מחשבת ישראל](#)
 - [תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה במחשבת ישראל](#) – מרכז את המידע בתחום הדעת.
 - [ערוץ יוטיוב מחשבת ישראל](#), כולל סרטוני "קצרצרים לתלמידים", סרטוני הנחיה ושיעורים שניתנו על יחידות הלימוד השונות. אתר זה עבר עדכון וחידוש והועלו בו סרטוני עזר רבים.
 - [פייסבוק של מורי ומורות מחשבת ישראל](#) – מהווה ערוץ תקשורת ישיר ואינטימי עם כלל מורי מחשבת ישראל, ובו ניתן לשאול שאלות, להציג דברים שנעשו בכיתה ולסייע בחומרי עזר.
 - [אתר תרבות il](#) (מטי"ח), המציע למורים פלטפורמה לעבודה שוטפת של פעילויות ויוזמות בצמוד לטקסטים מספרי הלימוד השונים.
 - [מאגר ההקלטות של שיעורי מחשבת ישראל](#) – שיעורים מצולמים במחשבת ישראל
- אתר חדש ומעודכן עתיד לעלות במהלך שנת תשפ"ג.

4. מדריכים ואנשי קשר

רשימת ופרטי מדריכים על פי תחומים ומחוזות, ואתם מוזמנים **בכל עת** לפנות אלי ואליהם.

שם	נייד	תפקיד
טליה אפיק-גרוסמן	054-7460186	מפמ"ר מחשבת ישראל
אריאל אביב	050-5663628	מרכז הדרכה ארצי ואחראי על הפיתוח המקצועי מדריך מגמות בבתי-ספר משלבים
ד"ר אילון אדלשטיין	052-4689054	מדריך במחוז צפון (גם התיישבותי) וחיפה
ד"ר אודי גבעון	052-2782253	מדריך במחוז תל אביב ומרכז
אבי יפרח	0528-835716	מדריך במחוז מנח"י
ד"ר עמית אלון	054-7396865	מדריך במחוז דרום (גם התיישבותי)
עפרה ליבוביץ-גולדברג	052-3743144	מדריכה במחוז ירושלים מרכזת בחינות בגרות בית-ספריות (מחוזות ירושלים ומנח"י, תל אביב ומרכז)
סיגלית אקלר	050-5903792	מדריכה ארצית מרכזת בחינות בגרות בית-ספריות (מחוזות התיישבותי, צפון, דרום)

5. נספח הנחיות כלליות במערכת החינוך

תכנית הגפ"ן

מערכת החינוך הישראלית מטמיעה בשנת הלימודים תשפ"ג את תכנית הגפ"ן – גמישות ניהולית פדגוגית. בית הספר מקבל מעתה משאבים בסלים שונים לטובת העשייה החינוכית – לימודית בבית ספרו, ויכול להתאים את הדגשים, הצטיידות בית ספרית ואת התכניות אותם יפעיל, לאוכלוסיית התלמידים והמורים ולקהילה בהם הם פועלים.

אחד השינויים המרכזיים הוא שינוי מתווה ההדרכה אליו היינו רגילים. ימי ההדרכה כפי שהתקיימו עד תשפ"ב, עוברים למתווה אחר, במסגרתו מנהל בית הספר רוכש את שעות ההדרכה המתאימה לבית ספרו בהתאם לשיקול דעתו והתעדוף שלו. שינוי משמעותי נוסף הוא העברתם של הקולות הקוראים מן המטה אל בחירת בתי הספר והרשויות מתוך תקציבם.

מדובר במהלך רחב מאד היוצא לדרך ומלווה באופן טבעי בהרבה מורכבויות, חששות וצורך בתקון והתאמה תוך כדי תנועה.

אנו נסייע בתהליכי ההוראה הלמידה והערכה אותם אתם מפעילים, תוך התאמה למסגרות החדשות. הפיתוח המקצועי וקהילות המורים ימשיכו לתת מענה פדגוגי למורים ולתמוך בהם. ביחד נבין את האתגרים וננסה למצוא להם פתרונות לשנה הקרובה בפרט, ולשנים הבאות בכלל.

מערכת מצפן

בשנת הלימודים תשפ"ג, תיפתח מערכת מצפן - מערכת חדשה לניהול הפיתוח המקצועי. המערכת מחוברת למערכות ניהול ידע של המשרד ותאפשר תכנון וניהול תהליכי הפיתוח המקצועי מבוססי נתונים ומותאמים לצרכי בית הספר כארגון ועובד ההוראה כפרט.

ההרשמה של כל מורה לתהליכי הפיתוח המקצועי תהיה דרך פורטל עובדי הוראה במרחב פיתוח מקצועי והדרכה. עובד ההוראה ייכנס באמצעות ההזדהות אחידה, ויוצע לו מגוון אפשרויות הלמידה המותאמות לצרכיו, בהתאם למקצוע ההוראה, התפקיד והשיוך המוסדי.

"הכוורת" - על יסודי

לקראת השקת הרפורמה להתחדשות הלמידה במקצועות המח"ר, הוקמה עבור מורי העל יסודי חט"ב והתיכונים, פלטפורמת למידה לפיתוח מקצועי, מקוונת חדשנית, במנות קטנות ובהתאמה אישית.

בכוורת יחידות א-סינכרוניות מקוונות, מושקעות וידידותיות, של 3 שעות למידה עצמית בבית בכל זמן ומכל מקום, והמורה יכול לבחור לעצמו את התכנים שהוא חושב שסייעו לו באופן מקצועי, תוך צבירת גמול.

הפלטפורמה פתוחה עבור כלל עובדי ההוראה כבר עכשיו, ובהדרגה עולים בה יותר ויותר תכנים העוסקים בהענקת כלים למורים לעקרונות פדגוגיים, תפיסות חינוכיות ומיומנויות כמו: לומד עצמאי, למידה בינתחומית ורב תחומית, חשיבה וחקר, רעיונות גדולים, SEL בתחומי הדעת, מיומנויות כתיבה, המורה כמנחה, מיומנויות 2030 ועוד.

למורי המח"ר, לצד כלים בנושאים כלליים, יעלו יחידות קטנות של 3 שעות דיסיפלינריות שיכולות להעשיר את המורים ולסייע באתגרים, בהשראה ובעוד.

בנוסף במשושה המכונה "כאן מתחילים" יחידות מקוונות ללמידה עצמית המסבירות והמבהירות את הרפורמה בצורה מאירת עיניים ומדוייקת.

ניתן ללמוד באמצעות הכוורת באחד מ-4 ערוצים:

- א. **הערוץ הגמיש** - המורה בוחר יחידות לפי צרכיו, רצונו ורצונותיו, בליווי מנטור המסייע למורה בדרכו, ומהווה כתובת אנושית לתמיכה ועידוד. מסלול זה כבר פתוח ללמידה החל מתחילת יולי.
- ב. **הערוץ המשולב** - מסלול המשלב בין יחידות ותכנים הנלמדים במסגרות אחרות (השתלמויות בית ספריות / פסגות / מפמ"רים / אחר) ויחידות מתאימות בכוורת, או יחידות לבחירת המורה בכוורת. ניתן יהיה לשלב יחידות כוורת בהשתלמויות בית ספריות. המסלולים המשולבים יתחילו לפעול בשנת הלימודים הבאה.
- ג. **הערוץ הממוקד** - השתלמויות מקוונות מונחות של 30 שעות, לפי נושא/מסלול או תוכן מוגדר. מידע בנושא הערוצים הממוקדים בתחום הדעת ניתן לקבל מהמפמ"ר וצוות המדריכים.
- ד. **למידה עצמית, ללא גמול** - פתוחה תמיד לכל מורה, 365 ימים בשנה 24/7.

מוזמנים להיכנס ולהתרשם מהפלטפורמה והעושר שמתחיל להיווצר ועוד ילך ויגדל (בעתיד הקרוב – גם במחשבת ישראל!), ומחוויות למידה חדשנית ומהנה.

לסרטון הסבר [לחצו כאן](#)
להתרשמות מהסביבה [לחצו כאן](#)

העתקים:

- ד"ר מירי שליסקל, יו"ר המזכירות הפדגוגית
- מר יובל אוליבסטון, מנהל אגף א' לפיתוח פדגוגי
- מר יובל סרי, אחראי על אגף מורשת
- גב' דסי בארי, מנהלת אגף א' לחינוך על-יסודי
- מר דויד גל, מנהל אגף בכיר בחינות
- מנהלי מחוזות
- מפקחי בתי-הספר העל-יסודיים
- צוות מדריכי מחשבת ישראל